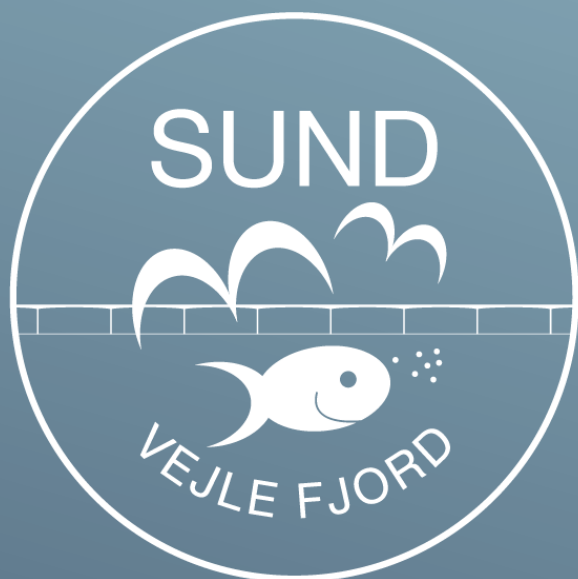

SUND VEJLE FJORD

Projektbeskrivelse, vers. marts 2020

Motivation/baggrund for projektet

Vejle Fjord har det skidt og er i ubalance! Der er for mange alger i vandet, fiskene er få, krabberne mange, bunden er mange steder dækket af et tykt lag mudder og ålegræsset er reduceret markant i forhold til sin oprindelige udbredelse. Til trods for 40 års påfølgende vandplaner med fokus på udledningen af nærringssalte fra land og by, så kategoriseres miljøtilstanden i Vejle Fjord stadigvæk som ringe/dårlig og er dermed langt fra vandplanernes mål om god økologisk tilstand.

Der er derfor brug for en ambitiøs, koordineret og todelt miljøindsats. Den ene indsats skal forfølge de spor, der er lagt med de statslige vandplaner og som adresserer den landbaserede kvælstofudledning – en indsats som har været i god proces i Vejle Kommune siden kommunalreformen, blandt andet ved anlæg af vådområder og minivådområder, men også gennem en række øvrige ekstraordinære initiativer såsom særlig fokus på Grejsdalen, der ud over at adressere kvælstofbelastningen også har fokus på klimatilpasning.

Formål

Nærværende projekt; "Sund Vejle Fjord" forfølger det andet spor. Her er indsatsen målrettet konkrete naturgenopretningstiltag, der kan medvirke til at reetablere de nedbrudte fysiske rammer under havets overflade. Formålet i dette projekt er at genskabe fortidens ålegræsbede, reetablere tabte muslingebanker og stenrev samt opfiske krabber. Det vurderes, at de to parallelle og afstemte spor vil give maksimal synergi og fremskynde Vejle Fjords vej tilbage til en sund og stabil miljøtilstand.

Med en helhedsorienteret tilgang på tværs af afprøvede og videnskabeligt anerkendte marine virkemidler, søger projekt; Sund Vejle Fjord, at adressere hele Vejle Fjord som et samlet økosystem. På tværs af alle projektets samarbejdspartnere, er der enighed om, at projektets systemforandring populært sagt ligger i at "kick-starte" fjordens naturlige modstandskraft og økologiske balance ved at genoprette de fysiske forhold.

Projektet skal realiseres parallelt med at årsagerne til ubalancen - i regi af eksisterende vandplaner og øvrige tiltag - gradvist minimeres. Hertil skal ske en mobilisering og involvering af alle relevante interessenter, berørte erhverv og politiske beslutningstagere, der rækker langt ud i fremtiden og ud over projektets afgrænsede anlægsfase. Projekt; Sund Vejle Fjord igangsættes 2020 med forventet afslutning efter 5 år ved udgangen af 2024.

Delmål/resultatmål:

Projektet bæres af 4 hovedsøjler:

- I. **Fjordtjek 1 & 2: Videnskabelige undersøgelser og effektmålinger**
- II. **Marin-naturgenopretning (Arbejdspakker 1 – 4)**
 - Arbejdspakke 1: Ålegræsudplantning i Vejle Fjord
 - Arbejdspakke 2: Etablering af muslingebanker i Vejle Fjord
 - Arbejdspakke 3: Stenrev i Vejle Fjord
 - Arbejdspakke 4: Bekæmpelse af krabber i Vejle Fjord
- III. **Mobilisering af interessenter**
- IV. **Formidling**

Succeskriterier/leverancer

Ved projektets afslutning forventes følgende konkrete resultater indfrie:

- 3 ha. udplantet ålegræsbede
- Etablering af professionelt muslinge anlæg i Vejle Fjord (kapacitet 600 ton / årligt)
- 10 – 12 stk (75X10 m) udlagte stenrev, samlet 9.000 m³ sten svarende til en værdi af knap 5 mio. kr.)
- 2400 tons høstede restaurerings-muslinger svarende til 40-60 ha. udlagte muslingebanker
- 4 års intensiv opfiskning af krabber indenfor hotspot-områder
- Videnskabelig kortlægning af de fysiske, kemiske og biologiske parametre i Vejle Fjord
- Kortlægning af alle væsentlige stressfaktorer i Vejle Fjord
- Kortlægning af fjordens hydrauliske forhold (DHI-model)
- Videnskabelig afrapportering af samtlige arbejdspakker (1-4)
- Slutrapport målrettet forvaltning af indre danske farvande; opsamling og anbefalinger
- Forankret og politisk slagkraftig Fjordgruppe
- Engageret fjord-netværk etableret
- Permanent udstilling i Økolariet om Vejle Fjord
- Udstilling om fjorden og de 17 verdensmål (1 år)
- 5 –10 film om projekt og resultater
- 5 –10 animationsfilm om projekt if.m udstilling på Økolariet
- 5 populærvidenskabelige artikler i fagblade og aviser
- 2 videnskabelige artikler
- 10 kampagnedage / temadage med forskelligt indhold
- 1 Slutkonference

Projektet organisering

Samlet tilstræber projektledelsen en meget klar og utvetydig organisering og rollefordeling i projektet. De mange interessenter involveret taget i betragtning, er der behov for en klar ledelse og klar ansvarsfordeling. Det samme gælder spørgsmålet om kompetencefordeling samt det faglige-henholdsvis juridisk ansvar.

Det overordnede ansvar for implementeringen af projektet ligger hos Vejle Kommune. Det sker i tæt samarbejde med Syddansk Universitet (SDU), ved Forskningsleder Mogens Flint og hans hold af biologer, der formelt er partner i projektet. Hver partner er ansvarlig for sin respektive del af den samlede økonomi.

Vejle Kommune har som projektejer ansvaret for den samlede økonomi, leverancer og fremdrift i projektet. Det videnskabelige ophæng, herunder den løbende faglige analyse og metode, tilfalder SDU som samarbejdspartner. DTU-Aqua og DHI bidrager som rådgivere med reference til SDU.

- **Bestyrelsen for Vejle Ådal og Fjord**

Projektet er blevet til i et tæt samarbejde mellem Vejle Kommune og Bestyrelsen for Vejle Ådal og Fjord, der består af en række repræsentanter for erhvervslivet og en række relevante interessegrupper, herunder eksempelvis landbruget, dambruget, turismeerhvervet, DN og Friluftsrådet. Ideen til Sund Vejle Fjord er født af Bestyrelsen for Vejle Ådal og fjord, der har sat problemstillingen på den politiske dagsorden. Sammen med Vejle Kommunes Natur- og Miljøudvalg har bestyrelsen de seneste tre år arbejdet målrettet på at skabe det finansielle og faglige grundlag omkring projektet.

- **Styregruppe (Fjordgruppen)**

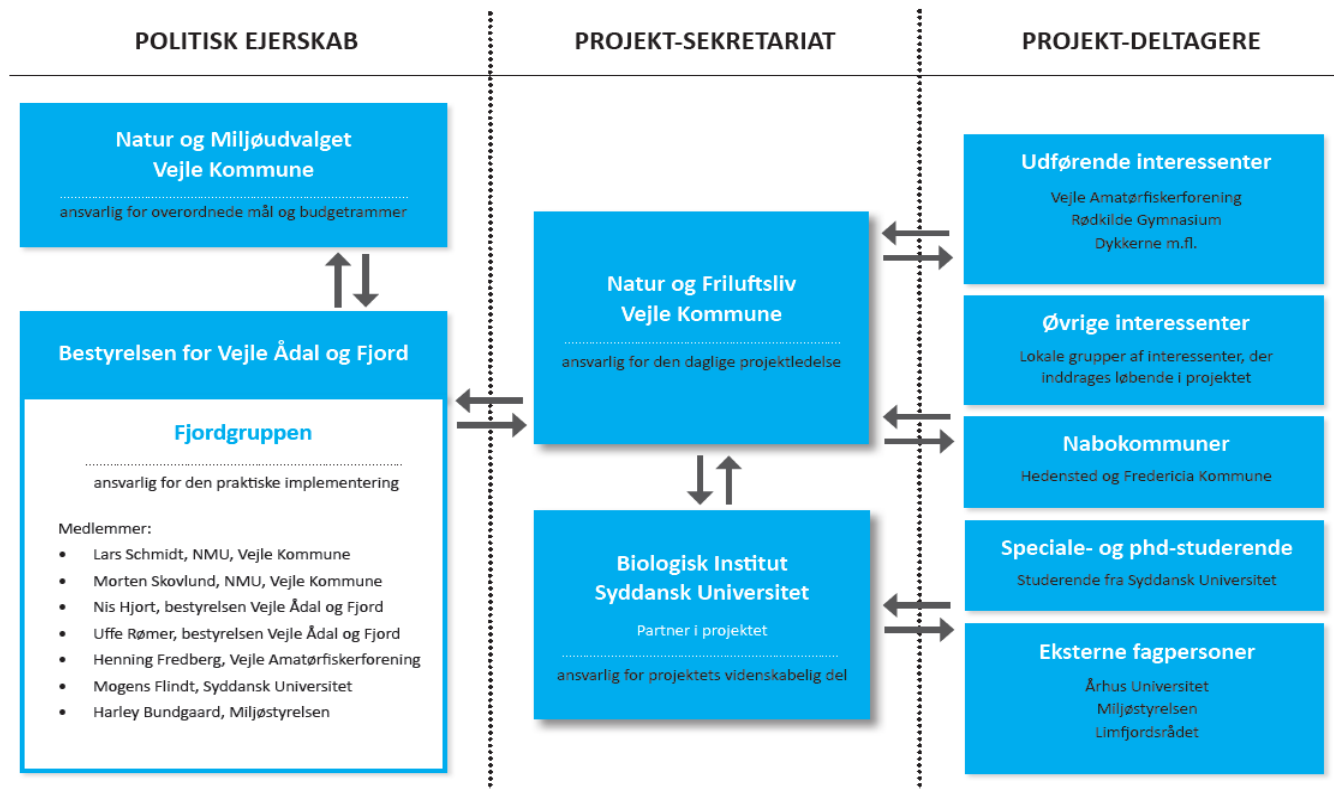
I den indledende fase af Projekt Sund Vejle Fjord, frem imod afklaring af den samlede projektf finansiering, har en arbejdsgruppe under Bestyrelsen for Vejle Ådal og Fjord fungeret som rådgivende i forbindelse med fundraising og forankring. Med projektets formelle opstart 01.01.20 overgår projektet fra fundraising-fasen til den konkrete implementerings-fase. I den forbindelse etableres en ny styregruppe, der fremover får titlen, "Fjordgruppen".

Fjordgruppen får en bred politisk forankring med repræsentation fra alle relevante politiske niveauer, samt repræsentation af nogle af de aktører, der varetager de daglige opgaver i projektet, herunder blandt andet Vejle Amatørfiskerforening. Fjordgruppen skal kunne rådgive omkring implementering af helt konkrete faglige aspekter i projektet. Fjordgruppen skal fungere som projektets daglige styregruppe. Fjordgruppen skal stå for de daglige, projektrelaterede beslutninger og agere ansigt udad til i forhold til presserelationen. Fjordgruppen har repræsentation fra følgende institutioner

- Lokalpolitikere fra Natur og Miljøudvalget, Vejle Kommune (NMU)
- Landbruget

- Danmarks Naturfredningsforening (DN)
- Vejle Amatørfiskerforening
- Syddansk Universitet (SDU)
- Miljøstyrelsen (MST)

Organiseringen for projekt Sund Vejle Fjord

Arbejdsform

Det er den videnskabelige og helhedsorienterede arbejdsform og det tætte samarbejde mellem en kommunal forvaltning og en forskningsinstitution, der ligger til grund for Velux Fondens og Vejle Kommunes bevillinger til projekt Sund Vejle Fjord. Arbejdsformen i projektet kan grundlæggende fordeles i to

- **Forskning og analyse**

SDU skal sikre det videnskabelige ophæng i arbejdet, herunder analyse, evaluering og perspektivering i forbindelse med de gennemførte projekttiltag. De konkrete arbejdsopgaver iværksættes ud fra en videnskabelig vurdering af, hvor tiltagene har den største effekt. For at der kan etableres en valid

videnskabelig dokumentation af projektets effekter, koordineres forskningsaspektet direkte i.f.t design og gennemførelse af de forskellige naturgenopretningstiltag.

- **Implementering, mobilisering og formidling**

Som projektansvarlig fører Vejle Kommune de forskellige naturgenopretningstiltag ud i livet. Implementeringen sker i samarbejde med en række centrale interessenter. Denne mobilisering af interessenter kommer konkret til udtryk ved specifik involvering af diverse foreninger ifm. arbejdsprogrammets gennemførelse. Mobiliseringen har også til formål, at påvirke og interagere med den politiske beslutningsproces og i sidste ende rejse en "folke-sag" omkring projektets formål. Endelig skal mobiliseringen være garant for den fremtidige forankring og videre-førelse af projektets vision i årene efter projektets afslutning. Mobiliserings-søjlen er inddelt i 5 indsatser:

- 1.) Understøtte Fjordgruppens daglige virke
- 2.) Sikre projektets forankring, udbredelse og videreførelse i årene efter projektafslutning
- 3.) Temadag om fjorden i Økolariet og Lido
- 4.) Slutkonference i Torvehallerne
- 5.) Kampagner og events, herunder fælles ålegræsudplantning, Vild med Vand i Vejle m.v.

Tidsplan

- **Samlet tidsplan og milepælsplan findes her:**

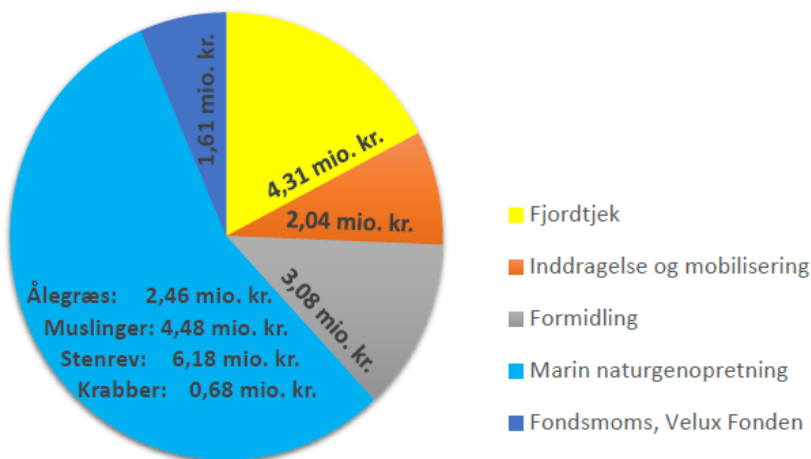
M:\TeknikogMiljø\0000 Anlægsprojekter\Anlægsprojekter Land\PROJEKTER MIA\NNMU301.11 Sund Vejle Fjord 089.058\Dokumenter\Projektledelse

Økonomi/ressourcer

Projekt Sund Vejle Fjord har et samlet budget på 24,8 mio. kr. Velux Fonden har doneret 15,3 mio. kr. til projektet og Vejle Kommune har selv finansieret 8,9 mio. kr. Derudover har DTU Aqua reserveret ca. 0,6 mio. kr. til projektet. Der forventes ansøgt yderlige eksterne midler løbende gennem projektperioden. Udgifterne er fordelt som følger:

Udgiftsfordeling på hovedindsatsområder

(total budget på 24,84 mio. kr.)

Samlet budget findes her:

M:\TeknikogMiljø\0000 Anlægsprojekter\Anlægsprojekter Land\PROJEKTER MIA\NNMU301.11 Sund Vejle Fjord 089.058\Dokumenter\Økonomi

Information om projektet

Formidling omkring projekt; Sund Vejle Fjord udgør en bærende søjle under det samlede projekt. Ud over de konkrete arbejdsplaner og planlagte anlæg i fjorden, så udgør mobiliseringen af alle relevante interessenter, herunder borgere i Vejle Kommune, politikere, virksomheder, foreninger m.v. en vigtig parameter med henblik på at nå de fremførte målsætninger og sikre den fremtidige forankring og udbredelse af projektets visioner og mål. Formidlingen omkring projektets, formål og resultater, herunder afrapportering og endelige konklusioner og understøtter derfor det ene af projektets to absolutte hovedformål, nemlig mobilisering af alle relevante interessenter.

Formidlingssøjlen er inddelt i 4 indsatser:

1. Udstillinger i Økolariet
2. Film om projektet
3. Kvartalsvise nyhedsbreve
4. Løbende Pressedækning og nyhedsformidling

Evaluering af projektet

For at sikre den rigtige forvaltningsrettede indsats og målbare effekter af indsatsen, baseres Projekt; Sund Vejle Fjord på det bedst tilgængelige videnskabelige grundlag herunder anerkendte og afprøvede metoder. Et centralt element i projektet er derfor løbende indsamling og analyse af relevante data samt monitorering af projektets effekter. Som et overordnet indsatsområde samles hele dette videnskabelige beslutningsgrundlag under én fælles betegnelse; Fjordtjek. Indsatsområdet inkluderer følgende 2 hovedelementer:

- 1) **Fjordtjek 1:** Indsamling og analyse af tilgængelige historiske data (gennemført)
- 2) **Fjordtjek 2:** Indsamling og kortlægning af nye data, som er nødvendige for løbende at kunne kvalificere og målrette projektets metode og konklusioner, samt indsamling og dokumentation af projektets effekter.

Fjordtjek 1: er allerede gennemført som en del af Vejle Kommunes indledende forundersøgelser med henblik på at kvalificere nærværende ansøgning og understøtte forslag til metode og projektdesign. På konsulentbasis har SDU indhentet og analyseret tilgængeligt historisk datamateriale. Analysen ligger til grund for projektets valg af virkemidler.

Fjordtjek 2: integreres som en del af projektets indsatsportefølje. Kortlægningen af en række forskellige relevante parametre skal hjælpe med at udfylde de huller i det historiske datagrundlag, der er nødvendige for at kunne tilrettelægge de beskrevne arbejdsplaner, herunder eksempelvis kortlægning af fjordens fysiske-, kemiske og hydrauliske forhold, sedimentundersøgelser samt monitorering af nuværende udbredelse af muslinger, fisk og ålegræs i fjorden. Endelig skal Fjordtjek 2 sikre en kvalificeret monitorering af projektets resultater. Indledningsvist etableres en baseline omkring fjordens nuværende tilstand. Samme parametre undersøges løbende og efter gennemført projektperiode. De to fjordtjek skal samlet set sikre optimal tilrettelæggelse af projektets anlægsfase og arbejdsprogrammer. Derudover skal indsatsen sikre fleksibilitet såfremt den løbende monitorering giver anledning til justering af projektets indsatsområder og metode.

Afledt drift

Der forventes p.t ingen afledt drift efter projektets gennemførelse.